

Платіжний баланс у 2018 році¹

(за методологією шостого видання Керівництва з платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції)

Дефіцит поточного рахунку платіжного балансу в 2018 році зріс до 4.5 млрд дол. США (3.4% від ВВП) порівняно з 2.4 млрд дол. США (2.2% від ВВП) у 2017 році. Темпи зростання експорту² товарів і послуг становили 9.7% (у 2017 році – на 17.1%), імпорту – 12.5% (у 2017 році – 19.2%).

Експорт товарів збільшився на 9.2% (у 2017 році – на 18.3%) і становив 43.3 млрд дол. США. У 2018 році експорт зростав за всіма основними товарними групами:

чорними та кольоровими металами	– на 15.3%;
продовольчими товарами	– на 4.8%;
мінеральними продуктами (у тому числі рудами)	– на 10.4%;
продукцією хімічної промисловості	– на 16.0%;
дервиною та виробами з неї	– на 19.4%;
продукцією машинобудування	– на 4.9%.

У географічному розрізі у номінальному вимірі найбільше збільшився експорт товарів до країн ЄС (на 2.2 млрд дол. США, або 15.6%) та Азії (на 827 млн дол. США, або 6.4%). Частка країн ЄС виросла до 37.6% (з 35.6% у 2017 році), а питома вага країн Азії скоротилася до 31.6% (з 32.4% у 2017 році). Експорт товарів до Америки зріс на 423 млн дол. США (37.4%), а його частка в загальному експорті зросла до 3.6% (з 2.8% у 2017 році). Експорт товарів до Росії зменшився на 331 млн дол. США (на 9.8%), а його частка скоротилася до 7.0% (з 8.5% у 2017 році).

Імпорт товарів збільшився на 13.3% (у 2017 році – на 21.9%), його обсяги становили 56.0 млрд дол. США. Енергетичний імпорт зріс на 14.0%, а неенергетичний збільшився на 13.1% у річному вимірі, у тому числі:

продукція машинобудування	– на 17.8%;
продукція хімічної промисловості	– на 8.9%;
продовольчі товари	– на 17.6%;
металургійна продукція	– на 19.2%;
промислові товари	– на 21.0%.

У географічному розрізі у номінальному вимірі імпорт товарів із країн Азії та ЄС збільшився найбільше – на 2.7 млрд дол. США (27.6%) та на 2.2 млрд дол. США (12.1%) відповідно. Частка країн ЄС у загальному імпорті скоротилася з 37.2% до

¹ Дані наведено без урахування тимчасово окупованих територій Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

² Усі зміни показників у процентному відношенні наведено порівняно з показниками відповідного періоду попереднього року, якщо не зазначено інше.

36.8%, а питома вага країн Азії збільшилася з 20.1% до 22.6%. Обсяги імпорту з Росії зросли на 845 млн дол. США (11.8%), однак його частка в загальному імпорті знизилася з 14.5% у 2017 році до 14.3% у 2018 році.

Профіцит торгівлі послугами зріс до 1.4 млрд дол. США (у 2017 році – 1.0 млрд дол. США) за рахунок вищих темпів зростання експорту послуг (11.3%) ніж їх імпорту (9.3%). Основним чинником зростання експорту послуг став експорт комп'ютерних послуг, який зріс на 28.9%. Крім того, зріс експорт інших ділових послуг (на 15.2%) та витрати осіб, які подорожують Україною (на 14.6%). Основним фактором зростання імпорту послуг стало збільшення витрат осіб, які подорожують за кордон (на 695 млн дол. США, або на 9.8%). Крім того, збільшився імпорт інших ділових послуг (на 22.3%), плати за використання інтелектуальної власності (на 37.7%) та транспортних послуг (на 7.0%).

Профіцит балансу первинних доходів збільшився до 3.0 млрд дол. США (у 2017 році – 2.6 млрд дол. США), оскільки надходження за статтею “оплата праці” зростали вищими обсягами (на 2.1 млрд дол. США), ніж виплати за доходами від інвестицій (на 1.8 млрд дол. США).

Профіцит балансу вторинних доходів у 2018 році був на одному рівні з профіцитом 2017 року та становив 3.6 млрд дол. США.

Профіцит рахунку операцій з капіталом становив 37 млн дол. США (у 2017 році дефіцит склав 4 млн дол. США).

Чисте запозичення від зовнішнього світу в 2018 році (сумарне сальдо поточного рахунку та рахунку операцій із капіталом) **становило 4.5 млрд дол. США** (за 2017 рік – 2.4 млрд дол. США).

Приплив капіталу за фінансовим рахунком (чисті запозичення) становив 7.4 млрд дол. США (порівняно з 5.0 млрд дол. США у 2017 році). Приплив спостерігався як у державному секторі (2.9 млрд дол. США порівняно з 2.1 млрд дол. США у 2017 році), так і в приватному секторі (4.5 млрд дол. США порівняно з 2.9 млрд дол. США у 2017 році).

Приплив коштів до **державного сектору** зумовлювався:

чистим надходженням коштів від розміщення урядом ОЗДП (2.0 млрд дол. США);

надходженням у грудні кредитів від Світового банку та ЄС (1.0 млрд дол. США).

Чистий приплив прямих іноземних інвестицій у 2018 році оцінено в 2.4 млрд дол. США (18% з яких становили операції з переоформлення боргу в статутний капітал), тоді як за відповідний період 2017 року – 2.6 млрд дол. США (переоформлення боргу в статутний капітал становило 23%). Чистий приплив прямих інвестицій до реального сектору становив 1.4 млрд дол. США, або 59% від загального обсягу.

Чисте зменшення зовнішньої позиції реального сектору (без урахування прямих іноземних інвестицій) становило **424 млн дол. США** (у 2017 році – 694 млн дол. США). Це стало результатом дії таких різноспрямованих факторів:

Департамент статистики та звітності, управління статистики зовнішнього сектору

збільшення заборгованості за кредитами та позиками на 1.5 млрд дол. США (у 2017 році – на 59 млн дол. США);

збільшення чистої зовнішньої заборгованості за торговими кредитами на 1.2 млрд дол. США (у 2017 році – на 561 млн дол. США);

зростання обсягів готівкової валюти поза банками на 2.2 млрд дол. США (у 2017 році – на 393 млн дол. США).

Чиста зовнішня позиція банківської системи за операціями з портфельними та іншими інвестиціями збільшилася на **60 млн дол. США** (у 2017 році – 870 млн дол. США). Зменшення зовнішніх зобов'язань за міжбанківською позицією (на 452 млн дол. США) компенсувалося скороченням зовнішніх активів за статтею “валюта і депозити” (на 322 млн дол. США) та чистими залученнями за іншими кредитами та позиками (на 85 млн дол. США).

У цілому за 2018 рік зведений платіжний баланс сформувався з профіцитом 2.9 млрд дол. США (у 2017 році – 2.6 млрд дол. США). Чисте погашення заборгованості перед МВФ становило 716 млн дол. США.

Формування профіциту зведеного балансу зумовило **зростання міжнародних резервів до 20.8 млрд дол. США**, що забезпечує фінансування імпорту майбутнього періоду протягом 3.4 місяця.